

71-9
L 76

373545

L
9

Wezais Ridžineeks
(Dāvids Beika).

Melnais Datums.

Amerikas Latveeschu
Strahdneeku Weenibas
Ikdewums 1937-8.

2000 eks.

Pārdrukāts no "Am. Lat-
vētis"

71

32.395

0308100 456

Preekšchwahrs

Kara negaifi pahrnem atkal pasaules apwahrschmus. Musolini noschnaudsis Etiopiju un patlaban noposta Spaniju. Zapanas fashistiskais militarisms strahda famus schausmu darbus Dinā. Hitlers organise fashistiskus apwehrsumus Eiropā un gatawojas usbrukt austrumeem. Nach Ostland geht unser Rittl tā kauza Hitlera afinsfuni nupat noturetā „austrumu Kongresā“. Us austrumeem jahsim!

Un muhsu Latvija israndšita par fashisma pirmo upuri — zekā us austrumeem. Par to runaja minetā „Kongresā“ Rīgas profesors Engels. Par to tagad aierimstoschi swana Berlīnes prese. Par to preezin preezajas Latwijas jilee baroni šawos muishu zen-tros. Latvija esot šenwahzu Ordēna seme un germanu kulturzeša patilte... us Kreewiju. Tapēh wahzu lidmašinas darišot pirmklasīgu kultur-darbu, Latwijas pilšehtas un druwas dedsinot. Hitlera brumurati tapēh ispidišot augstu ziwilijazijas mišiju, latweeschu šeewas un behrnus šleplawojot. Glušchi tāpat, tā fashisti šho mišiju peekopj Etiopijā, Spanijā un Dinā. Latweeschu tauta preekšč fashisteem tatkchu ar' wairaf nelas naw, tā semakas un nezeenigas rāšas kropligs isdšimums. Wet Baltija no pašča Botana esot isredšeta kolonija preekšč neopaganistās wahzu nazijas!

Tā tad latweeschu tautas tragiskais liktenis tagad apšehgelets!

Te nu Latwijas šabeedribai un waldošchām aprindam wajasēja trauktees šahjās un beedinat wišu pašauli, tā Latwijai draud breešmas no reetrumeem? Te nu wajasēja apelet wee wišas progresiwās zilwezes par Hitlera draudošcheem afinsdarbeem Latwijā! Wet

Ulmana valstībā valda karastahvokļa meers un fašistisko burlaku režīms. Ulmanis popularisē šādas runas hitlerisko satveršmi. Bahziskā fašisma „panahkumi” top izvērti Ulmana presē. Veedinofšās kara breesmas no Bahzijas top zihīgi flehptas un noklusētas. Ulmanis ar šaveem aptekšneem apsinīgi rihko muhju tautai kauna pilnu un ašinainu galu!

Tapeh3 meh3, ahrsemju latweešhi, ešam spēesti darit šawu peenahkumu. Muhju peenahkums tagad šautt škafā balši par draudošho Ģitlera ušbrukumu. Muhju peenahkums wišeem spēheem aizinat latweešhu tautas demokratisko daku uš aktiwu un weenotu zihau pret Bahzijas imperialismu. Latweešhu tautiskais ušbewums atmaskot un gahst nodewigo usurpatoru bandu, kas pahrdoš latweešhu tantu Bahzijas fašismam.

Šhini noluhkā meh3 laišham klajā wairakus rakstus par Latwijas wehsturiskiem un politiski šaimneeziskiem jautajumeem. Ušajinam wišus progresiwos tanteešhus, kuri mihl šawu dšimto semi, nahst talkā pee šehis literaturas išplatišānas. Ģirmā brušhūrā šhāi ferijā ir „Melnais datums”. Ta atmasko Ulmana un žitu „dabigo wadohu” nodewibas aktus diwidēmit gadu3 atpakaļ, Deelās Oktobra Rewoluzijas laikā.

Amerikas Latweešhu Str. Weenibas
Centrālē Komiteja.

Ģei pēs ušdošanas weie mūzikā (Durb. Leimans, Sermuks, Niede, u. t. t.) iegūva C. K. majoritāti, atteicās brošuru izplatit, kākaitigu, un vēlāk (kara laikā) to sadedzināja. Man izdevās glābt no uguns pāris sūntu eks. Dāzi vēl atlikusi. Beikas i Latvijas katastrofa glābt neizdē. vās. Vienu eks. nodevu ē. Raskēvicam Rīgā. Maza izredze atrast vēl kādus. E. Mauriņi

Melnais datums

Sahkot ar Peektā gada revolūziju Latvijas kalēderi ir daudz sarkani datumi. Tahds, peemehra dehs, ir treschais janwaris (1919. gadā), kad sarkanee latweeschu strehlneeke ihsina no Rīgas wahzu okupazijas armiju. Tahds sarkans datums ir ari trishpadsmitais janwaris (1905. gadā), kad Rīgas proletariats sawam afinim atsihmeja Pirmās revolūzijas sakhumu Latvijā. Tai paschā datumā (1919. gadā) sanahza pirmais Wislatwijas padomju kongress, kas nodibināja Latvijas darbhaušču republiku. Latweeschu strahdnee. ikgadus peemin ari 22. maiju (1919. gadā), kad wahzu kontrrevolūzijas pulki fon der Golza wadibā eenehma sarkano Rīgu. Mehš peeminam, tahkal, Jannsema un Berzes nahwes deenu, kur latweeschu burschuasija swehriskā kahrtā noslepkawoja Latweejas Komunistu Partijas Centralo Komiteju. Mehš swinam, kchā ar žitām tautam, Leelās Oktobra revolūzijas sakhumu (7. nowembri, 1917. gadā) Mehš swinam pirmo maiju un wehl žitas strahdneeku swehrku deenas. Tee wiši ir sarkanee datumi.

Wet mums allasch isnahk usdurtees ari melnajeem datumeem, kas dhiki eespeeduschees Latvijas kalēdari. Tahds ir 15. maijs (1934. gadā), kad Ulmanis passudināja sawu rungas diktaturu. Wet fewihschi reebigs un melns datums ir 18. nowembris (1918. gadā) kuru paschreis Latvijas satraps dehwē par „Latwijas neatkarības deenu“. Patlaban Umana rakari apstehā, Amerikas latweeschu beedribas un draudses, mudinadami weenteesigus kaudis godam peeminet scho melno datumu. Tapedz mehš gribam dubulti passtrihpot, kchā 18. nowembris (1919. gadā) ir ta deena, kad Latvijas burschuasija nssahla bruxotu kara gahjeenu pret latweeschu tautu. Dihds schai deenai starp latweeschu tautas mantigo un nemantigo dasu pa-

stahveja wehl kaut kahdas tautiskās sapraššanās fai-
tes. Turpret no šchis deenas šahkot latveeschu bur-
schuasija nostahjusees pret tautas wairumu ar uguni
un sobenu. Ar šcho deenu latveeschu dischpilkoni ir
pahrgahjuschi starptautiskās kontrevoluzijas lehge-
ri, klaji nododami šawas tautas šwehtakās interesēs.
Kā tas wišs notika?

*

*

*

No Beekta Gada revoluzijas lihds pašauls kara:n
Daugavā bij deesgan daudz uhdena aistezejis. Lat-
veeschu pilsoniba šchai laika pošmā pašpehja waren
aptaukotees un isaugt par ustizamu zarišma balstu.
Trulee zara birokrati eemahzijās labi atšchirt kas
melns un kas šarkans latveeschu tautā. Zars, kā
mehds teikt, lika uš latveeschēem zeribas.

Ka zars nebij wišlees, to peerahdija pašauls karšch
(1914. gadā). Wahzijas armija bij dewuši pirmos
nahwigos treezeenus zara gwardijam. Kreewija bij
šaudejusi jau poku un leišchu robeschnowadus un daču
no škursemes. Wiša pašaule redseja, ta Kreeshijas
zarišmam draud neišbehgama katastrofa. Tad, taishu
tad, pee zāra ministru šehka durwim peeklauweja
„latveeschu preešchstahwi” — Goldmanis un Sah-
lits. Šchee fungi peedahwaja gruhstoschajam zariš-
mam šawu tautēeschu kaulus un ašinis. Šika orga-
niseiti latveeschu štrehneeku bataljoni, lai „zihnitos
par dšimto femi pret wehsturisko eenaidneeku”. Latw-
ju puishchi kahwās par „zaru, tizibu un tehwiju” kotti
dubšchigi. Muhsu šakofschnee jaunēeki zihnijās par
muishneeku, basnijkungu un šabrikantu tehwiju, ku-
rā latveeschēem nebij teesibas pat latwiški šarunatees.
Goldmanis, Sahlits un ziti „dabigēe wadoni” ne-
kahdas teesibas no zara neprasija. Šalwenās teesi-
bas latveeschu štrehneekēm jau bij peeschchirtas: tee
mira „pašchi uš šawas semes” tuhštoschēem un desmi-
teem tuhštoschēem. Yet latveeschu wirsneeki dabuja

ordenus, tēģinas un titulus. Dašs labšs ofizeerelis tika paaugstinats, ar palkawneeku, dašs a; alkšpal-kawneeks — par general! Bet latweešču pilšoni klusība loloja žeribas, ka nahkotnē wini eemems Baltijas baronu weetu pee žariffā trona palahpem. Ja gan. Latweešču burschuasija tolait bij kreewiski-patriotiska un monarkistiski-reakzionara.

* * *

Smeefliigi bij eedomatees, ka latweešču strehšneeki žagahdās išturtejušam Kreewijas žariffmam uštwaru. Žara wara šchluka un bruka, ka šneegkupena pawafari. Šžehlās Februara rewoluzija (1917. gadā) un žars krita ka no plaukta. Kapitalisti Kreewijā žagahba walšts waru un gatawojas taškaf karot. Bet strahdneeki streikoja. Un armija streikoja, brahšodamās ar wahžu šaldatiņeem. Streikoja ari latweešču strehšneeki, peenemdami jau 17. maijā (1917. gadā) Lenina platformu kara jautajumā.

Latwijas ruhpneezibas usnehmumi ar wišeem strahdneekem bij aiskapeti us Gēšškreewiju jau agrak. Tomehr atpalikušē strahdneeku dala šteigā ween organiseja Riga^o deputatu padomi, ištewdot dšibwē plawšču weetejo paškwaldbibu. Latwijas burschuasijas wairums, wahžeem tuwojotees, ari bij aisklihdis taškaf no frontes. Bet šchlidrais birgešu šlahnis grupējās ap tā šautko „šemes padomi“. Šči eestahde bij eespraudši Rigas pils palakpušē šaršanbalto šarodšimu un pakšufam šaboteja Rigas strahdneeku padomes rikšojumus. Par šaut šahdu nažionalu pašknoteikšanos burschuasijas ideologi daudš negudroja. Wini šamaja šaršnos latweešču šrehšneekus un ašžinaja ašinis leet par noplukušo Kreewijas ebrāli.

* * *

Kreewijas rewoluzija gahja šawu gaitu taškaf. Nažja šerenskis, ar mašneeku un ešeru ministreem. Wini klaušija „alijeem“ un turpinaja šaru, par špiht

šaimneeziskam šabrukumam. Nā šinams, Kerenska armijas no wahzeem tika isnihzinatas. Wahzu rokās krita arī Rīga (19. augustā, 1917. gadā). Pa to starpu šķīru zihna Kreewijā peenehmās un tuwinajas dabigajam galam. Mahza leelais apwehšums — Oktobra Rewoluzija.

Kreewijas strahdneeziba — leelineeku wadiba — nodibinaja padomju waru. Kreewijas proletariska waldbiba pašludinaja meeru walstim un tautam, atteikdamās karot preekš mantigās šķīras. Wišas Kreewijas tautibas dabuja brihwibu un pašnoteikšanas. Ari Latwija buhtu warejusi brihwi weidot šawus liktenus, ja... pār Baltiju nebuhu isplatijufees wahzu okupazijas wara. Wahzu imperisti gatawoja no eekarotām Baltijas semem provinzes. Okupanti atminejas šenos laikus, kad Baltijas semes peederejusčas wahzu brunineeku ordeneem. Bežs Berlīnes planeem, Kursesme tapehž bij teeshi peeweenojama Prusijai. Det no Rīgas, Widsemes, Sgaunijas un Sahmu šalas darinama Baltijas baronu monarkija. Kas par to, ka latweeshu tauta buhtu šaššelta diwās dakās! Kas par to, ka latweeshi aissneeguschi augstu nazionalas paššapsinas un kulturas pašahpil

Neleelā leelineeku organizazija wahzu aismugurē weda nesaufšigu zihnu. Daudsi latweeshu leelineeki tika tertti, špihdšinati, zeetumos wahrdsinati un noahweti.*)

---

*) Lai minam teit, starp daudseem ziteem tolaik kritušcheem beedreem, Amerikas Koporganizazijā Iabi pašihstamo Rudolfu Andi. Wišš tika no Wahzijas šchandarmeem nomozits 1918. gada pawasari Rīgas zitabeles zeetumā, šamrē Nr. 8. La atradās šlafus šamerai Nr. 9, šurā tant pat laikā šehdeja šcho rindinu rakšitajš. Neišā ar to top ispidbits — ar leelu nowehloššanu — b. Undes luhgums šweizinat tos beedrus, kas wīnu pašina St. Luifā un žitās weetās.

Det kreetwiski noffanotā latveešču burschuasija? Waj tā pa wahžu okupazijas laiku Nigā nemas nebij dširdama? — Nā ne, ta bij i dširdama ir redsama. Latveešču birgešl rofas apgreeseenā mainija eestatus un kraštu, peelahgodamees eeburukufcheem wahžu warmahkeem. Neebigai peelihferešchanai un zeku lozišchanai nebij gala, zauri wišu okupazijas gadu. Nebij tahda kabineta wahžu 8. armijas seldpolizija, pee kuru burwim latveešču dšilpšoni nebuhtu bilki grabinajušchees. Nebij tahda wahžu jekreitera, tura preekšā latwu augstmani nebuhtu šuniski pasemojušchees. Wahžu 8. armijas seldpolizija uskrastija „Luhgumrakstu“ par „Baltijas walsts“ dibinaschanu (beš šursemes). Šhis luhguns tika ofiziali nodrukats ar wišeem pilšonu parakšteem zensetajās Nigās wahžu lapās! Tas bij kauns un negods, kahtu latveešču tautai nekad lihšl tam nebij nahzees peedšihwot.

Tikai wehlaš 18. nowembra deenās tant paščā gadā, latveešču burschuasija pati šewi paštrumpšojal!

Nigā pašlepen lasijās atkal kopā latveešču burschuji un wiku ideologi, jo „pee teem leelineešeem nekahdas dšihwes wairs nebij“. Pa kahtdeem zekem wini no kreetwijas nahža atpakal, tas wehl šchobaltddeen wineem weeneem pašcheem šinams.

Latveešču strehlineeku pulkus bij pametuschi un atpakalpalikuschi okupetā Latwijā ari daudsi latveešču wiršneeki. Šhee deserteeri pamasam lihda deenas gaismā un padewās wahžu guhštā. Wahžu polizija pret latveešču deserteereem tomehr isturejas labwehligi, jo wini tatkču bij behgufchi no „breesnigajeem leelineešeem“. Wij ari ziti apstahški, kas špeeda wahzeeschuš apeetees ar latveešču burschuasiju šaudšigi. Tas bij stahwollis frontes. Wahzija ašinoja jau žeturto gadu un šahla šajust šawu nespehtu. Wij ja-

glahbi kas glahbjams. Starp zitu Bahzijas imperi-
alīstēm bij isredses „paglahbt“ preeškā fēwis Val-
tiju, jeb wismas Latviju. Tika ņauktas kopā konfe-
renzes un landrahti, peeaižinot arī latweešču pilso-
nus. Ta ween šķita, ka starp latweešču tautas man-
tīgo daļu un Bahzijas armijas štābeem narw domu
starpību. Berlīnes augstmaņi gaidit gaidija isdewi-
gu brihdi kad isdarit Latvijas „eemeefošānu“ (Ein-
verleibung) Bahzijas walsts ferment.

Nahža 1918. gada rudenis. Nahwigi eewainotais
wahzu imperialisma neswehrs fakma. Bahzija is-
zehlās revoluzija, un Hohenzollernu tronis grūwa
pihščkos. Taisni gadu pehz Kreewijas burschuastijas
nahwes arī wahzu rihķu rahweji jutās pehdejo stun-
diku fitam. Wajātās tautas un okupeteē notrādi us-
elpoja weeglat. Arī Rīgā darba ņauschu mafas ņahla
wiknot. No konzentrazijas lehgereem pahrnahža no-
wahrdsinātee gubšteknī, no zeeumeem atgreesās daudš
zeetufšēe revoluzionari. Sanahža pirmās mafu ņa-
pulzes, okupazijas saldateem peedalotees. Rīgā noor-
ganisejas pirmā wahzu saldatu padome (Soldatenrat).

Tau paškos pirmajos mihtikos eedsihwotaju mā-
fas peeprafija wahzu armijas aishwahščhanos. Bet
latweešču birgeki domaja pawisam žitādi. Tee luhg-
tin luhdša wahzu karakungus, lai wahzu armiju pro-
jam nesuhtot. Rāpehz? — Tāpehz, tā peenahža us-
trauzoščas ņinas: latweešču strehlnēeki nahža atpakaļ
11 Rīgu 30,000 wihrul Nahža atpakaļ tā pati lat-
weešču armija, kura bij žihnijsēes pret „wehsturi-
ško eenaidnēeku“ — pret wahzeescheem.. Saprotēt,
latweešču burschujeem bij bail no teem karapuļkeem,
kurus wini pašči bij organijejušči! Latweešču ži-
wilee kungi un deseretejušcheē wirfneeki lihds nahwei bij
īstruhzinajušchees par pašču tautas spēķu un lēp-
numu. Rāpehz? — Tāpehz tā latweešču burschu-
astija bij pahrdeuwēes ar meesu un dwehšelt „wehstu-
ristajam eenaidnēekam“ un tikai pee tā meļleja glah-

binu. Glahbinu pee wahzeescheem no latweeschu pašu karaspēkai

Bet tas wehl nebij muhju burschuju nodewibas augstafais mehrs.

*

*

*

Sarkanee latweeschu strehlineeki tuwojas. Wini nahza usbrukuma pee Pleškawas, treekdami desorganistās wahzu armijas dakas. Wini istihrija deenwidus Sgauniju, padsihdami wahzeeschus no Werawas un Balkas. Latweeschu tauta usgawileja šawai waronigajai armijai. Glawa par revoluzionaro strehlineeku uswarām isplatijas Rīgā un Kurfemē, kur wehl wandbijas wahzu okupantu šahbaks. Nešad latweeschu tautu nebij pahrnehmusčas šahdas pašlepnuma juhtas, šā 1918. gada nowembri, latweeschu šarkanai armijai us Rīgu nahkot. Šweens latweeschu patriots apšinajās, ša leelā liktena štunda nu šitufi! Nu latweeschu pašu šara špehšs weenreis nograhbis latweeschu wehšturisko eenaidneeku pee rihšles! Nu peenahkusi atšwabinaščanās štunda no wahzu okupazijas waram! Nu peenahjis brihbis aistreekt eereebtos un nahtwigi eenihštos wahzu muishneekus! Nu laiks dibinat ihstu darba šauschu brihtowalsti! Latweeschu strehlineeem šrehja wehšis jau pa preešchu, šā leelineeku walšiba Mašlawā peedahwajufe šatwijas šadomju republikai šabeedribu (us federatīweem pamateem). Šeelineeku Rīgas šomitejai šika šinots šā šatwija dabuhs atpašaf šweštās šabrikas.

*

*

*

Wahzu okupazijas ščtabi Rīgā ahwa jau šahjas. No weenas pušes wahzu generakus beedeja latweeschu strehlineeki, no otras — notikumi pašā Wahzjā. Pee wahzu armijas polizmeštera (Šuhrmana) Rīgā (14. nowembri, 1918. gadā) notika šehde. Šij usaižnats ari latweeschu šeserteeru preešššahwis (Dahle), no

tā sauktās „Nacionālās latveešņu karēivju savienības.“ Un taikni šīs kungs wisstingraf uistahjās pret wahzu armijas aiseeššanu no Latvijas! Uistahjās, ka wahzu armijas peenahkums esot usmahzofšos latveešņu karaspēku padsiht. Šhis tautas nodevejs publejās peerahdit, tā wisleelalās breefmas braudot no šarkanaņem latveešņu strehlneekem. Tais pašās domās bij ari Latvijas baronu pilnvarotee. Wahzu generalštahabs palika pee agralās atšinas, ka wizu karaspēks wēns pats latveešņu šarkano armiju nenoturēs... Gala rezultatā tika atkauts tā šauktajai „latveešņu tautas padomei“ organiset šawu karaspēku. Dai „padomei“ buhtu wairaf autoritates, tad tai bij jagreesšas ar atteezigu manifestu pee tautas. Šho lehmumu atbalstija nahkofšā deenā atbraukšāis ofupeto Austrumnowadu (Ostgebiet) šara gubernators Winnigs. Winsth lika preefšā 8. armijas generalštahabam jaunmobiliseto latveešņu rotas apmahžit. Nahkofšā, 18. nowembra deenā, pusluffšās teatra telpās tika pašludinats „tautas padomes“ manifests. Mehš nesinam, waj us minetās „neatkarības“ proklamazijas bij ofšiziala wahzu šelbpolizijas wise. Det tas šhini gadījumā nait no šwara. Ir un paleef tas fakts, tā „tautas padomes“ usšaukums tika nolafits wahzu polizijas apšaršibā, us wahzu generalgubernatora riškojumu. Ziteem wahrdem, 18. nowembra atšs bij wahzu imperialistu dikšets, špeedofšas wajadsības břihti. Det no latveešņu „tautas padomes“ peenemts tā kontrewoluzionars zihnas rihts pret šlawenajeem latwju strehlneekem. Behz nodewibas dokumenta pašludināššanas tā šauktā „pagaidu waldiba“, ar šarli Ulmani preefšgalā, šehršts pee „balto“ pulku organiseššanas. Ar to latveešņu dišcipšoni un diššaimneeki bij šafneegušhi šowas nodewibas augštato pašahpi!

Taišņu atšewiššhi kontrewoluzionari šawos judašu darbos gahja wehl šahlaš. Ne par wetti „tautas pa-

domes" lozeklis D. Konahzs peewed profesora Fogta wahrdis: „Wer der Zweck will, muss auch das Mittel wollen" (Zsstreb putru, tad tiski pee kunkukeem). Un Ulmanis strehba, strehba latweeschu asinis aisuhtnem.

Sarkano strehneeku pulki nahza Rigai arween tuwaf. Turpat Rigas padurwé saktās wehsturiskā Zntšufalna kauja. Wahzu okupazijas karaspēks tika špaidits no strehneekem arween watraf. Nu waja-dseja jauno „tautas padomes armiju" laist darbā. Šchis kontrrevoluzijas „špēks" sastahweja no trim nepilnām rotam.. Pirmajās divās bij famobiliseti wišadi podlaisčas un memmes dehlini. Treščā rota bij šawerweta no Rigas besdarba strahdneekem. Scheem pehdejeem nu bij pirmajeem jadodās kaujā uš Zntšufalnu un jalej tautas brahku asinis. To pawehleja „pagaidu waldibas" wahrda Karlis Ulmanis un Wahzijas 8. armijas generalšhtabs. Bet pehšchni notika tas, kam neišbehgami bij janoteek. Besdarbneeku rota atteizās paklausit apweenotai wahzu-latweeschu-angšu kontrrevoluzijai. Beš divām „jaunkungu" rotam un wahzu saldateem Daugawās grihwā stahweja wehl angšu eskadra, ar „Princess Margareth" kā flagmana kugi. Ulmanis dewās pee angšu admirata Sinklera ar luhgumu, lai jese nahš un atbruno tos dumpigos latweeschu besdarbneekus (wahzeeschji bij atteikuschees to darit). Uš to Sinklers atbildeja, kā wišch negribot šawus matroschus laist kaujā ar latweeschu karaspēku. Bet uguni no angšu eskadras uš Rigu wišch šolijās atklast. Ulmanis ar šaweem palihgeem tad nu palihdseja angšu admiralim eeshmet uš Rigas plana to weetu, kur atradās wina nepaklausigā „armija". Otrās deenas rihā Rigā — pehž garala starpbrihča — išdširda atkal breesmigu leelgabalu ruhtonu. Granatas krita dau-dšās weetās, bet wišwairaf Sumorowa eelā uš mahju Nr. 99. Stuhrgalwoigee Rigas proletareeschji mira

možeku nahwē, palikdami ustizigi šawai tautai un šķīrai. Bet granatās krita un plīša ilgi, nahwi nesdamas plāšā aplahrtē. Beidsot kasarme tika esturmēta. Kuri nedij kritušči no angšu granatām, tos wahžu saldati noduhra. Bet kuri isbehdsa angšu grantām un wahžu durkfeem, tos „standrechtlich“ noščahwa latweešču deferteer. — wirfneeki. Tas bij pirmāis taustamāis Ulmana waldbibas šolis pehž tā šauktās „neatkarības“ proklamēšanas. Naw par šaunu, uš preekščdeenam, atminet šhis deenas datumu. Tas notika 30. dezembri, 1918. gadā.

* * *

Štūšču kauja beidšās ar štrehšneeku ušwaru pahr wahžu karapulkeem. Šapastrihpo, tā wišās šhints žihnās latweešču šarkanajem štrehšneekem nepalihdseja neween kreewš, ne igaunš. Rīgā 3. janvart (1919. gadā) eemarscheja tee pašči Latwijas dehli, kuri wairaf tā gadu atpakaļ pee Rīgas wahrteem lehja ašinis pret wahzeescheem. Bet toreiš te bij wišadu tautību saldati, kas šahwās par Kreewijas žarīšmu. Tagad atbrihwotajā un gawilejoščā Rīgā eenahža tihra latweešču armija. Un tas bi' til dabigi. Kontrewoluzijas pulki špeedas leelineezīštai Kreewijai wiršā no wišām pušem, un kreewu ša: šanarmeešči bij žitās frontēs.

* * *

Wahžu okupazijas armija behdsa pa wišēem žēteem un tilkeem, garam Šelgawai un pahrī Bentai. Dehgoščā kontrewoluzija bij ušstahdižusi par šawu pagaidu žēla mehrki Šeepaju. Šurp draššas wahžu generalgubernators un Wilhelma sošaldemokrats Winnišs. Šurp šekatoja „šantas padomes“ ložekki-mašīneeki. Šur eeradās pati „pagaidu waldbiba“, ar Ulmani preekščgalā. Šur peectureja ari wahžu 8. armijas generalšštābs, ar Wahžijas pilnwārneeku generali Goessleri. Šur apmetās landešwehra (mušā,

neezības jemesfargu) komandeeris barons Brimmers. Tur peetureja us brihdi behdigi flawenà „nacionālā kareivju šaveenība“ ar wiķeem Konahzeem un Bankaweem; Blensnereem un Kalpateem, Dahlēm un Prodeereem, Škodneekēem un Kamateem.

Vet Padomju Latvijas karapulki šekoja teem us pehdam.

* * *

Tahda ir ihjumā 18. nowembra wehsture. Tā isbeidsās ar Ullmanā aishbeghānu us ahrsemem un „pagaidu waldibas“ iikwideshānos.

Wahzu generalshāts Leepajā noturejās: latweeshu farkanā armija tika apdrawdeta kreisajā flangā no poķeem, labajā — no baltajeem kreeveem un igauņeem.

Wahzeeshi atmeta Ullmanim ar rofu un usdewa Andreewam Needram organiset jaunū „latwoju“ waldibu. Vet aliķeem (angļeem un frantsheem) tas nebij parhtam. Andreewš israhdiņās wehl pakalpigakš wahzeeshēem, nekā Ullmanis. Tāpehķ aliķi šauza Ullmani atpakal un nometināja us lugi „Saratow“, turedami wiķu rešerwā preeķš „Latwijas waldibas“ nahkoshā isdewuma. Grafam Golzam tika usdots (us wahzu-angļu un frantschu weenosshānos) eekarot atpakal Rigu. Golza dsēlšs diwisijas tika bagatigi apgahdatas ar eerotshēem, bruķu rateem, muniziju un pahrtiku. Tri tā šauhtais Kalpaka (latweeshu) bataljons ar šahdeem 350 durkēem tika nodots šon der Golza rihģibā.*)

*) Peewestos šaktus lasitajs wār šalibhsinat ar:

- 1) Žahna Bankawa „1919 gadu“.
- 2) D. Konahza „Pehķ 18. nowembra“.
- 3) Du Parquet „L'aventure allemande en Lettonie“.

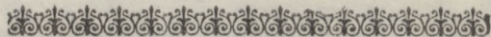
Wiķi trihs autori ir aktiwi Latvijas kontretwoshijas dalibneeki 1918-1919 gados.

Pehz šarkanās Rīgas kriššanas tur drihši eerabas Anglijas kara atāščē (Talents) un pašludināja šēvi par Rīgas generalgubernatoru. Drihši pehz tam tika atšaukts arī Ulmanis un eezelts par „Latvijas ministru prezidentu.“ —

* * *

No wišeem atšahstiteem fakteem lasitajs redš latweešhu buršhuasijas „Iejupbrauščšanas šahstu“. No Kreemu zara pee wahžu okupācijas warām! No wahžu okupācijas waram pee atšahštas kontrewoluzijas pret latweešhu tautu! No kontrewoluzijas — pee aliju špehtu teatra, kur latweešhu dabigee wadoni top pahrwehrti par weenkahršcheem hampelmaneem! Wirus štunda un bihda imperialistu militaree un žiwilerehdni tā gribedami. Šho lomu Latvijas diščmami špehlē wehl tagad. Un šhi rotaka išbeigšees tikai tad, kad Latvijas darba šaudis nems tautas wadibu atkal šawās rokās.*)

*) Rīgas šturmehšanā (22. maijā, 1919. gadā) peedālijās tikai wahžu dšelsšdirwisijas. Tapehz štrahdneeku aplakšehšanu Rīgā mehš negribam uštraut nekahrdeem latweešhu „baltajeem“. Wišpahr, Ieeiākas karāšpehka dašas Ulmanim išdewas šaformet tikai wehl, pehz šon der Golza aiššauščšanas no Latvijas.

Lafat. finas par Latwiju laikrakstā

Strahdneeku Zihna

P. O. Box 23, Roxbury, Mass.

Ēeenigais latweešhu laikraksts Amerikā
weltiis

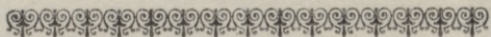
politikai, ſinatnei un mahkſlai

M a ſ ſ à :

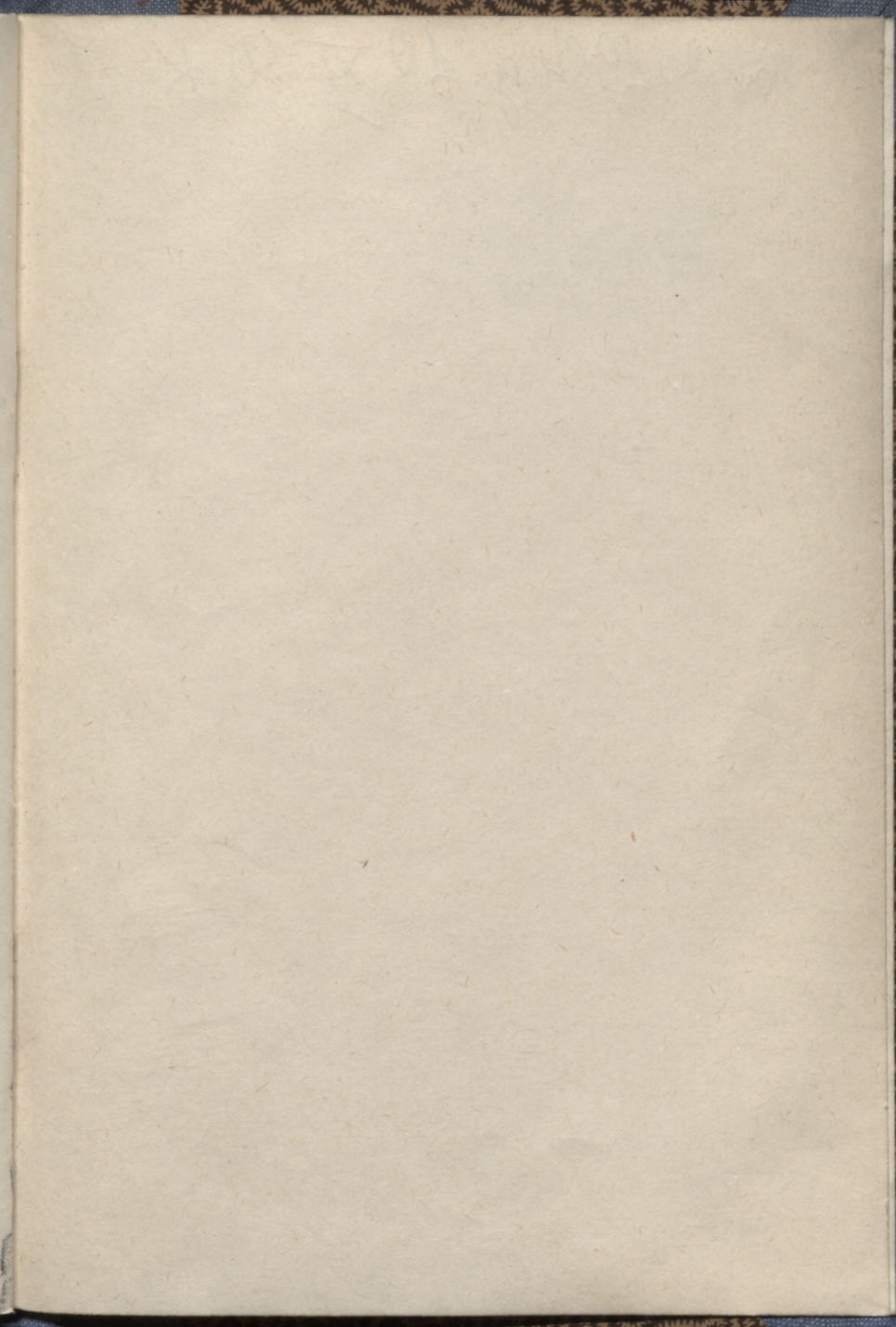
3 dol. par gadu

1.50 dol par puſgadu

10 ženti atſewiſhēis numurs.

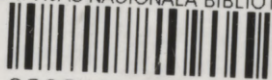
Mafā 5 ženti.

Библ. 1984. г. 10. XI. Д. К.

-80

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0308100456